

ponesrečena, manj imovita, pa pridna in poštena kmeta ali pa mlada vdova ali vdovec z več malimi otroci; na posled volil je še za sv. maše v šentvidski glavni cerkvi 450 gold. O tej oporoki poročajo nam „Novice“ 1. 1851. št. 45. stran 230 ter povdarjajo končno: „Tako je naklonil blagi rajnki mož svoji žlahti lepo zapuščino, ubozim in cerkvi lepo pomoč v gotovem denarji za vedne čase, vsim slovenskim deželam pa svojo bogato vednost v svojih neprecenljivih spisih — v duševni in svetni blagor domovini, katere zvest sin je do poslednjega dih-leja bil. Takemu možu zamore pač zemljica lahka biti!“

Da gotovo mu je zemljica lahka, v kateri trohne čestiti telesni ostanki njegovi uže blizo 33 let; a tudi hvaležnost naša mu je velika. Uverjeni smo, da to pokazati hočejo Slovenije sinovi in hčere jasno svetu v meri njemu dostojni v nedeljo v prijaznem vipavskem Šent-Vidu. Skoro v proroškem duhu smemo trditi, da se bode zbralo tū število ogromno njegovih čestilcev, ki bodo slavili ga navdušeno po zasluženji; a tudi zatrjevali si bodo drug drugemu, da hočejo posnemati ga vsak po svoji moči dejanski. Gospoda! zadnja naj velja — in tedaj bodite si svesti, da tá „spomenik“ bode mu najprijetnejši, najveličastnejši! Sveto nebo blagoslovi naj naš trud, naša dejanja!

Ivan Lavrenčič.

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Konec.)

VII. Gosp. tajnik Iv. Murnik poroča, da je visoko c. k. trgovsko ministerstvo zbornici naznanilo, da je Turčija poslužila se svojega prava, da more zahtevati revizijo specijalnega carinskega cenovnika, ob enem da je naznanila Turčija načrt o razredbi pri obravnavah o reviziji carinskega cenovnika kot podlaga. Visoko c. kr. trgovsko ministerstvo pozivlje torej zbornico, da bi poročala, katero blago se v zborničnem okraji izvaža v Turčijo, v koliki množini ter kake so cene. Te cene da naj bi predstavljale tržne cene na debelo po 100 kilogramov netto na prostoru, kjer se blago izdeluje, in sicer cena v avstrijskih srebrnih goldinarjih; v slučajih pa, da se navadno ne prodaja blago na vago, marveč po posamnih kosovih, po 12 kosov vkup itd., naj se poleg cene za te enote naznani tudi vaga in cena za 100 kilogramov. V slučajih pa, če se blaga cena vsled kakovosti močno razločuje, ali če se različno blago v en predelek postavi, naj se natanko potem specijalizuje vrednost. Kar troške (prevažanje, zavarovalnino) zadeva, naj se določijo za večjo množino vkup, in sicer do Carigrada za 100 kilogramov. Sicer pa meni visoko c. k. trgovsko ministerstvo, naj se ne poizveda le sploh teoretično, marveč da se pri teh poizvedbah istinito in natančno določi, katero blago in v kaki množini se izvaža v Turčijo; poizvedbe da naj se predložijo potem visokemu c. k. trgovskemu ministerstvu.

Trgovska zbornica je vsled tega ukaza se obrnila do vseh onih obrtnikov, o katerih je vedela ali vsaj domnevala, da so v kupčijski zvezi s trgovci v Turčiji. Več obrtnikov je naznanilo, da se njih izdelki sicer v Turčijo prodajejo, a oni ne trgujejo neposredno s trgovci v Turčiji, marveč dajejo blago le tržaškim trgovcem, in zaradi tega tudi ne morejo o tej stvari natančneje poročati. Nekoliko odgovorov se pa glasi tako, da se izdelki ne prodajejo v Turčijo, dva vprašana trgovca celó nič nista odgovorila. Iz Kranjske se prodá naravnost v Turčijo na leto primeroma 6000 mc. kaljenega

jekla v zabojih. Tega jekla 100 kil velja po vprečno 18 gold. Cena jekla je pa tudi višja ter se ravna po raznih vrstah. Kranjsko, koroško in štajersko jeklo je mnogo boljše, nego ono iz nemških in angleških tovarn, iz teh tovarn jeklo pa je 30% do 40% cenejše. Želeti bi bilo, da bi se dosegla najnižja carina za uvažanje jekla v Turčijo in delati bi se moralo na to, da bode za vse vrste jekla, katere se iz Avstrije izvažajo, vsaj tista carinska tarifa po vagi, kakoršna je za to blago iz Angleške, Nemčije in Francoske. Iz Kranjske se tudi primeroma 2000 mc. kovanih žebeljev izvaža v Turčijo. Povprečna cena za 100 kil znaša 30 gold. To blago pa je boljši kot ono iz Belgije, Nemčije, Angleške in Francoske, zaradi tega naj bi se skušala tudi pri tem blagu, kakor pri jeklu, doseči nizka carina.

Pri glasovanji se vsprejme predlog: Zbornica naj v smislu tega poročila visokemu c. kr. trgovskemu ministerstvu poroča o vprašanji gori omenjenem.

VIII. Gosp. J. Škrbinec omenja, da je novi obrtni zakon uže zadobil moč, a nikjer ni še najti popolnem ustanovljenih zadrug. Gospod govornik torej stavi naslednji predlog: Slavna zbornica naj se obrne v tej zadevi na mestni magistrat.

Gosp. J. Žitnik podpira ta predlog.

Zbornica vzprejme predlog. Potem se seja zaključi.

Tretja seja ênkete o kmetskih razmerah na Kranjskem

(Konec.)

Dr. Dolenec omenja, da v zvezi s posekovanjem gozdov so tudi pašniki, od katerih prebivalci nimajo nobenega vžitka. Ti pašniki so prav kakor ciganska glava, zmirom zmršena, nikdar ne vredjena in pripravna pribežališča za proletarijat, ki si tam dela bajte, svojo živino pase po tujem in krade po polju, da more sebe in svoje živinče preživeti. Tudi za lov bo boljši, ako takih ljudi ne bo več po samotnih krajih, kjer na skrivnem žival streljajo in lové, ne da bi se jim moglo briniti. Jako škodljive za gojzde so tudi kozé, katerih rejo so celó uže na Hrvatskem opustili. Tudi za živino skupna paša ni posebno koristna. Zato on nasvetuje predlog: „Slavna ênketa naj izreče željo do postave o razdelitvi pašnikov in občinskih skupinj.“ — Gospod Bavdek se izreče zoper razdelitev pašnikov, ki naj se prosto pusti ljudem. Za živino je boljše, ako se pase zunaj, kdor hoče rediti žebeta, potrebuje več prostora, ki ga sam nima. On toraj nasprotuje nasvetu g. Dolenca (oho! oho!), v tem pa se ž njim strinja, da naj se gleda na to, da se cigani in taka druhal ne bo naseljevala po samotnih krajih. — Gosp. Potepan ugovarja g. Bavdeku, da je dobro razdeliti pašnike, kakor on vé iz lastne skušnje; živino imajo zdaj boljšo in lepšo, kakor prej, zato priporoča nasvet dr. Dolenca. — Gosp. Bavdek omenja, da ni govoril, naj se pašniki povsod ne razdelé, ampak naj se ljudje ne silijo k razdelitvi. Na Kranjskem je bila razdelitev morda dobra, drugje bi ne bila. — Dr. Poklukar priporoča konec obravnave in omenja, da je državna postava o razdelitvi skupnih zemljišč uže sprejeta in da jo imajo zdaj le še posamezni deželni zbori dopolniti s potrebnimi določbami. Posilne razdelitve ne bo nikjer, ampak ljudje bodo imeli govoriti in se odločiti.

Gosp. deželni predsednik povdarja, da je te dni dobil načrt dotične postave moravske in da bo v 14 dneh sklical ênketo, ki bo pretresala vprašanje, kako bi se enaka postava primerno tudi za našo deželo vprav-